

Sprawozdanie z kontroli

Niniejsze Sprawozdanie z kontroli uwzględnia treść rozstrzygnięcia zgłoszonych zastrzeżeń z dnia... (skreślić, jeśli nie dotyczy)

Nazwa programu/ numer priorytetu	Rządowy Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2018-2030 - edycja 2021.
-------------------------------------	--

1. Informacje ogólne

Termin przeprowadzenia kontroli	4 marca 2025 r.
Nazwa jednostki kontrolowanej	Stowarzyszenie Roty Marszu Niepodległości
Numer umowy	342/III/2021
Numer wniosku	36209-4
Adres jednostki kontrolowanej	ul. Przechodnia 32, 05-800 Pruszków
Zakres kontroli	Zakres kontroli przeprowadzonej w lokalu dotyczył realizacji zadania publicznego pn. „Budowa zaplecza fundraisingowego Roty Marszu Niepodległości” w okresie od 1 września 2021 r. do 31 grudnia 2023 r. Przedmiotem kontroli była prawidłowość realizacji zadania publicznego określonego zawartą umową, obejmująca prawidłowość wykonania zakresu rzeczowego przez Beneficjenta oraz poprawność wydatkowania dotacji. Kontroli podlegały również rezultaty określone we wniosku oraz ich trwałość w powiązaniu z celami konkursu Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2018-2030 NOWFIO - edycja 2021, w tym zwiększeniem zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne przez poprawę samoorganizacji społecznej, wzrost znaczenia sektora obywatelskiego w życiu publicznym oraz wzmocnienie instytucjonalne sektora obywatelskiego w Polsce. Kontrola objęła również prawidłowość realizacji działań informacyjno-promocyjnych wynikających z zapisów umowy.

Osoby uprawnione do reprezentowania jednostki kontrolowanej	
Imię i Nazwisko	Stanowisko / funkcja
[REDACTED]	Przedstawiciel Stowarzyszenia
Zespół kontrolujący	
Imię i Nazwisko	Stanowisko / funkcja
[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]

2. Ocena skontrolowanej działalności

Na podstawie przeprowadzonej w dniu 4 marca 2025 r. kontroli realizacji umowy nr 342/III/2021 zawartej w dniu 9 września 2021 r. pomiędzy Dyrektorem Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (dalej: NIW-CRSO), a Stowarzyszeniem Roty Marszu Niepodległości (dalej: Stowarzyszenie lub beneficjent) NIW-CRSO ocenia, że zaplanowane działania i rezultaty zadania zostały zrealizowane częściowo zgodnie z treścią wniosku. Jednocześnie zespół kontrolujący wskazuje na nieprawidłowości w zakresie sposobu dokumentowania wydatkowanej dotacji, w szczególności w zakresie ewidencjonowania kosztów oraz zaciągania zobowiązań powyżej 10 000,00 zł przez stowarzyszenie zwykłe.

W dniu 31 lipca 2025 r. NIW – CRSO drogą pocztową na adres siedziby Stowarzyszenia wskazany w *Ewidencji stowarzyszeń zwykłych zarejestrowanych na terenie Powiatu Pruszkowskiego*, tj. ul. Przechodnia 32 05-800 Pruszków, przesłano drogą pocztową *Projekt Sprawozdania z kontroli zadania publicznego* z dnia 28 lipca 2025 r. Zgodnie z adnotacją placówki pocztowej Pruszków 1 przesyłka została zwrócona do adresata w dniu 28 sierpnia 2025 r. po dwukrotnym awizowaniu, zgodnie z art. 44 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - *Kodeks postępowania administracyjnego*.

Mając powyższe na uwadze, w przypadku braku zgłoszenia zastrzeżeń do *Projektu Sprawozdania z kontroli* w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania pisma przygotowywane jest Sprawozdanie z kontroli z zaleceniami pokontrolnymi.

Ocena realizacji zadania wraz z zaleceniami pokontrolnymi została sformułowana w oparciu o badanie osiągniętych rezultatów, zrealizowanych działań i poniesionych wydatków, a także oceny działań promocyjnych dokonanej na podstawie okazanej w toku kontroli i działań pokontrolnych dokumentów.

2. Ustalenia z kontroli

Kontrola zadania publicznego pn. *Budowa zaplecza fundraisingowego Roty Marszu Niepodległości*, przeprowadzona została w lokalu Stowarzyszenia Rota Marszu Niepodległości, tj. Jastrzębia 2, 05-400 Otwock.

Zgodnie z informacjami zawartymi na stronie internetowej Stowarzyszenia – www.rotty.pl – celem organizacji jest „*dążenie do zachowania tradycji, pełnej niepodległości oraz wolności, bezpieczeństwa i suwerenności, wspierając rozwój gospodarczy, tradycyjne wartości rodzinne oraz edukację patriotyczną, z poszanowaniem środowiska, równością społeczną i aktywnością obywatelską*”¹.

Stowarzyszenia Rota Marszu Niepodległości w dniu 29 marca 2021 r. złożyło ofertę w ramach konkursu Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030 edycja 2021 na realizację zadania publicznego pn. *Budowa zaplecza fundraisingowego Roty Marszu Niepodległości*.

W dniu 9 września 2021 r. NIW-CRSO zawarł ze Stowarzyszeniem umowę nr 342/III/2021 na podstawie, której Stowarzyszenie zobowiązała się do realizacji zadania publicznego zgodnie z ofertą 36209-2 stanowiącą załącznik do ww. umowy, a NIW-CRSO do przekazania dotacji w kwocie 384 300,00 zł na realizację przedmiotowego zadania.

Zgodnie z Regulaminem konkursu NOWEFIO, edycja 2021 w ramach Priorytetu 4 dotacje powinny posiadać charakter systemowy i w skali co najmniej wojewódzkiej przyczynić się do rozwiązywania problemów i przezwyciężania barier hamujących rozwój trzeciego sektora.²

Przedmiotem kontroli była ocena prawidłowości realizacji zadania publicznego pn. *Budowa zaplecza fundraisingowego Roty Marszu Niepodległości* polegająca na weryfikacji prawidłowości ponoszonych wydatków, zgodności realizowanych działań z harmonogramem wniosku oraz ocenie stopnia realizacji zaplanowanych rezultatów i ich trwałości w kontekście celów konkursu NOWEFIO, edycja 2021.

W toku przeprowadzonej analizy przedstawionych w trakcie kontroli i działań pokontrolnych dokumentów zespół kontrolujący stwierdził następujący stan faktyczny:

Stowarzyszenie Rota Marszu Niepodległości w ramach zadania publicznego pn. *Budowa zaplecza fundraisingowego Roty Marszu Niepodległości* zaplanowało realizację działań w ramach Priorytetu 4, których celem była „*rozbudowa kadr oraz podniesienie kwalifikacji wśród członków Stowarzyszenia oraz współpracowników, a także rozwinięcie fundraisingowej działalności Stowarzyszenia*.” Powyższe cele wynikały ze zdiagnozowanych przez Stowarzyszenie problemów. Zgodnie z informacją zawartą w ofercie „*badania wskazują, że w ostatnich latach organizacje pozarządowe w większym stopniu niż w ubiegłych latach mają problem z utrzymaniem wolontariuszy, pozyskaniem nowych, profesjonalizacją pracy działaczy oraz finansowaniem niezależnym od publicznych dotacji. Najczęściej nie posiadają żadnej*

¹ <https://rotty.pl/postulaty/>

² Regulamin konkursu Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2021-2033, edycja 2021.

strategii działania. Dokładnie takich samych problemów doświadcza w tym momencie nasza organizacja. Niskie umiejętności managerskie i niedostatki wiedzy wśród członków Stowarzyszenia oraz niedobór doświadczonych ekspertów znacznie utrudniają samoorganizację i angażowanie obywateli w działania oddolne.”

Stowarzyszenie Roty Marszu Niepodległości realizowało przedmiotowe zadanie w okresie od 1 września 2021 r. do 31 grudnia 2023 r. Stowarzyszenie zgodnie z § 9 umowy złożyło w NIW-CRSO sprawozdania z realizacji zadania za lata 2021-2023. Sprawozdania zostały złożone w terminie. W toku weryfikacji sprawozdań Stowarzyszenie zostało poproszone o złożenie wyjaśnień i uzupełnień do przedstawionych sprawozdań. Na podstawie zebranych informacji sprawozdania zostały zaakceptowane przez NIW-CRSO.

I. Zakres zrealizowanych działań:

W ramach przedmiotowego zadania publicznego Stowarzyszenie Roty Marszu Niepodległości zaplanowała realizację następujących działań:

1. Strategia działania,
2. Przygotowanie spotów z kampanii społecznych,
3. Zakup drukarki biurowej,
4. Promocja w mediach społecznościowych,
5. Zatrudnienie agencji do obsługi kampanii internetowych,
6. Przygotowanie infografik anglojęzycznych,
7. Zatrudnienie pracownika do monitoringu mediów,
8. Wizyta studyjna,
9. Wysyłka listów do potencjalnych darczyńców,
10. Bankiet dla darczyńców,
11. Zatrudnienie fundraisera,
12. Szkolenie z fundraisingu dla pracowników,
13. Rozbudowa lub aktualizacja strony www,
14. Wynajem lokalu do spotkań,
15. Koordynacja zadania,
16. Obsługa księgowa,
17. Ewaluacja.

W toku czynności kontrolnych przedstawiciele Stowarzyszenia okazali zespołowi kontrolującemu przygotowaną *Strategię rozwoju Stowarzyszenia Roty Marszu Niepodległości*. Strategia zawierała analizę SWOT, opis wizji, misji i wartości Stowarzyszenia, analizę odbiorców działań Stowarzyszenia, cele i opis działalności organizacji, zasady identyfikacji i współpracy z mediami i odbiorcami działań. W opinii zespołu kontrolującego strategia została przygotowana w sposób bardzo syntetyczny. Dokument zawiera 16 punktów opisujących różne obszary i kwestie związane z funkcjonowaniem organizacji, jednakże zawarte w nich treści są ogólne i zawierają generalne stwierdzenia, bez głębszej analizy problemu i opisu sposobu dochodzenia do otrzymanych wniosków.

W celu zwiększenia rozpoznawalności Stowarzyszenie, we współpracy z podmiotem zewnętrznym, przygotowało spoty promocyjne. Zgodnie z treścią oferty Stowarzyszenie zaplanowało *stworzenie materiałów, które będą stanowiły zachętę do angażowania się w działania organizacji pozarządowych. Do takich materiałów zaliczamy spoty/animacje na temat prowadzonych kampanii społecznych oraz inicjatyw o charakterze patriotycznym, które będą dostępne do pobrania na naszych stronach internetowych. Zamierzamy też udostępniać grafiki patriotyczne w języku angielskim. Jest to działanie promujące historię Polski za granicą oraz pomorze w nawiązaniu współpracy z Polonią.*³

Materiały były dostępne zarówno na profilu Stowarzyszenia - Roty.pl na portalu Youtube.com oraz w mediach społecznościowych na portalu Facebook.

Realizatorem spotów była TELEWIZJA MEDIA NARODOWE PROSTA S.A., której Prezesem Zarządu był [REDAKTOWANE] pełniący równolegle funkcję Przedstawiciela Stowarzyszenia.

W ramach usługi TELEWIZJA MEDIA NARODOWE PROSTA S.A. przygotowało 7 spotów:

- 1) Kampania społeczna #stop447 – 1,6 tys. wyświetleń,
- 2) Marsze Pamięci Żołnierzy Wyklętych – 45 tys. wyświetleń,
- 3) Marsze Powstania Warszawskiego – 11 tys. wyświetleń,
- 4) Nasze petycje – 9,7 tys. wyświetleń,
- 5) Straż Narodowa i obrona kościołów -2,2 tys. wyświetleń,
- 6) Pikety pod ambasadą Federacji Rosyjskiej – 5,5 tys. wyświetleń,
- 7) Niemieckie zbrodnie wojenne podczas II wojny światowej – brak danych.⁴

Stowarzyszenie w ramach stworzonych materiałów wideo prezentowało działania własne związane z organizacją wydarzeń plenerowych o charakterze patriotycznym, protestów oraz akcji zbierania petycji dla spraw istotnych z punktu widzenia środowiska skupionego wokół Stowarzyszenia. W każdym z materiałów zachęcano do włączenia się w działania Stowarzyszenia poprzez złożenie petycji, wolontariat lub wsparcie finansowe.

Wątpliwości zespołu kontrolującego budzi spójność części spotów z założeniami oferty. Zgodnie z opisem działania „Przygotowanie spotów z kampanii społecznych” *działania, które podejmuje nasze Stowarzyszenie na rzecz społeczeństwa powinny być odpowiednio zaprezentowane szerszej grupie odbiorców. (...) Będą to krótkie filmy/animacje zachęcające do angażowania się w kampanie społeczne, wolontariat oraz filantropię na rzecz organizacji pozarządowych. W społeczeństwie cały czas brakuje świadomości skąd organizacje pozarządowe pozyskują fundusze i dlatego w dłuższej perspektywie najlepszą formą jest posiadania bazy darczyńców. Spoty będą promować zalety wolontariatu i korzyści z regularnego wspierania nawet niewielkimi kwotami organizacji pozarządowych. (...) Będą pokazywać również zalety współpracy między organizacjami pozarządowymi o podobnych celach statutowych.*

Natomiast w przypadku części spotów promowane były przede wszystkim działania Stowarzyszenia związane z organizacją wydarzeń patriotycznych czy akcji protestacyjnych. Spoty zawierają zaproszenie do zaangażowania się w działania Stowarzyszenia. W opinii

³ Oferta 36209-4, III Opis Zadania, pkt. 3 Syntetyczny opis zadania.

⁴ Dane dotyczące wyświetleń filmów z profilu organizacji na portalu YouTube.com.

zespołu kontrolującego treści prezentowane w części spotów nie odnoszą się bezpośrednio do szerszego zjawiska, jakim jest zaangażowanie społeczne w działalność obywatelską. Spoty nie zawierają informacji odnośnie działalności sektora pozarządowego, czy nawet samych organizacji patriotycznych czy narodowych.

Zgodnie z wyjaśnieniami Przedstawiciela Stowarzyszenia powyższe kwestie były przedmiotem analizy NIW-CRSO na etapie sprawozdania końcowego z realizacji zadania za 2023 r. Zgodnie z przedstawionymi wyjaśnieniami NIW-CRSO zwrócił się o usunięcie logotypów NIW-CRSO oraz Programu NOWEFIO z filmu. Jednocześnie Stowarzyszenie zostało wezwane do złożenia wyjaśnień dotyczących tematyki spotów i ich spójności z zakresem rzeczowym zadania. Przedstawione wyjaśnienia zostały przyjęte przez NIW-CRSO, a sprawozdania z realizacji zadania zaakceptowane.

W celu zwiększenia rozpoznawalności Stowarzyszenie przygotowało kampanię informacyjną. W ramach promocji w mediach społecznościowych Stowarzyszenie zaplanowało aktualizację strony internetowej, przygotowanie infografik o historii Polski, ważnych wydarzeniach z historii świata oraz zaangażowanie agencji reklamowej do przygotowania kampanii reklamowej AdWords. Zgodnie z treścią oferty *jest to działanie promujące historię Polski za granicą oraz pomoże w nawiązaniu współpracy z Polonią. Chcemy też zaktualizować nasze strony www i portale, aby w pełni prezentowały zakres naszej działalności. Ważnym elementem promocyjnym jest również wysokie pozycjonowanie strony w sieci, dlatego planujemy wykupienie profesjonalnych kampanii AdWords.*

W celu potwierdzenia realizacji przedmiotowych działań Stowarzyszenie przedstawiło raporty z realizowanych działań reklamowych oraz infografiki prezentowane na portalach społecznościowych w języku angielskim. Infografiki zawierały informację o źródle finansowania ze środków NIW-CRSO w ramach programu NOWEFIO. Tematyka infografik była spójna z założeniami wniosku.

Zespół kontrolujący nie potwierdził zakresu prac informatycznych wykonanych w ramach zadania publicznego związanych z wykonaniem podstron (zakładek) wraz z nową szatą graficzną aktualizujących stronę. Stowarzyszenie przedstawiło umowę oraz dowody księgowe. Strona internetowa www.rotty.pl nie posiada jednak żadnej informacji o fakcie jej sfinansowania ze środków NIW-CRSO w ramach NOWEFIO. Jednocześnie na podstawie zapisów umowy, dowodów księgowych trudno ocenić zakres wykonanych prac, gdyż na podstawie archiwalnych zapisów strony w Internecie szata graficzna w trakcie realizacji zadania nie uległa zmianie w stosunku do wyglądu z przed jego realizacji.⁵

Strona nie posiadała również informacji określonych w regulaminie konkursu NOWEFIO, edycja 2021, § 7 ust 1 umowy oraz Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. *w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych.* Beneficjent jest zobligowany do zamieszczenia na stronie informacji o fakcie jej

⁵ <https://web.archive.org/web/20220126224113/https://rotty.pl/kampanie/>

sfinansowania ze środków publicznych. Tym samym brak jest możliwości potwierdzenia, że zakres wykonanych prac dotyczył strony www.roty.pl.

Stowarzyszenie w ramach zadania zatrudniło również pracownika do spraw monitorowania mediów, fundraisera, koordynatora oraz obsługę księgową. Stowarzyszenie przedstawiło stosowną dokumentację finansowo – księgową, w tym umowy, rachunki oraz ewidencje czasu pracy. Stowarzyszenie przedstawiło również materiały związane z realizacją zadań przez ww. osoby. Stowarzyszenie w toku realizacji zadania prowadziło aktywne działania w celu pozyskania środków na działalność Stowarzyszenia. W trakcie kontroli przedstawiono *RAPORTY Z REALIZACJI ZADANIA PUBLICZNEGO "Budowa zaplecza fundraisingowego Rot Marszu Niepodległości"*, potwierdzenia „zrzutek” na portalach crowdfundingowych i przelewy darowizn wpłacanych przez sympatyków organizacji.

W przypadku osoby odpowiedzialnej za monitorowanie mediów nie przedstawiono dokumentacji potwierdzającej realizację zleconych działań. Zgodnie z treścią oferty *„raporty na temat wydarzeń oraz zestawienia artykułów, w których o nas wspomniano będą przygotowywane i wysyłane codziennie. Listę portali, które będą regularnie monitorowane zaakceptuje Przedstawiciel Stowarzyszenia. Raz w tygodniu pracownik będzie też wysyłać zestawienie prac legislacyjnych, nad którymi będzie procedować Sejm i Senat na najbliższych posiedzeniach.”* W toku kontroli nie przedstawiono powyższych dokumentów.

Stowarzyszenie przedstawiło materiały związane z zaangażowaniem osoby odpowiedzialnej za koordynację zadania. Osoby tą była odpowiedzialna za prawidłową realizację działań w zakresie nadzoru nad zadaniem publicznym.

Stowarzyszenie zakupiło również drukarkę oraz wynajęło lokal do spotkań w Białej Podlaskiej (rozwój instytucjonalny). Zgodnie z wyjaśnieniami potrzeba wynajmu lokalu w ramach rozwoju instytucjonalnego w powyższej lokalizacji związana była z działaniami prowadzonymi przez Stowarzyszenie w tamtym regionie w zakresie rozwoju lokalnych struktur i wsparcia zaprzyjaźnionych organizacji pozarządowych. Zgodnie z treścią oferty *„lokale byłyby wynajmowane na wybrane dni lub na wyłączność. Bierzemy również pod uwagę wynajęcie miejsca wspólnie z innymi organizacjami o podobnych celach statutowych. W przypadku, gdyby w danym regionie wolontariusze nie korzystali z lokalu i nie udałoby się nawiązać współpracy między organizacjami liczymy się z możliwością rezygnacji z opłacania miejsca do spotkań w tej lokalizacji i wynajęcia lokalu w innym miejscu”*.

Na potwierdzenie działań w powyższej lokalizacji Stowarzyszenie przedstawiło zdjęcia z wydarzeń oraz dowody księgowe za najem lokalu. Jednocześnie w *Raportach z realizacji zadania publicznego* przygotowywanych w latach 2021–2023 bardzo ogólnie wskazano na realizację spotkań w wynajmowanym lokalu. Brak jest szczegółów dotyczących terminów spotkań, tematyki oraz dokumentacji potwierdzającej udostępnienie lokalu zainteresowanym podmiotom. W opinii zespołu kontrolującego powyższe zdjęcia nie potwierdzają realizacji działań ww. lokalizacji. Na podstawie analizy zdjęć dostępnych w Internecie zespół kontrolujący wnioskuje, że pochodzą one z innych wydarzeń Stowarzyszenia, m.in.

organizowanych w salach konferencyjnych Domu Technika NOT Wrocław.⁶ Tym samym zespół kontrolujący nie może potwierdzić rozwoju instytucjonalnego Stowarzyszenia w postaci wykorzystania lokalu w Białej Podlaskiej do celów statutowych.

Stowarzyszenie przedstawiło dokumentację związaną z wizytami studyjnymi Stowarzyszenia i organizacją bankietów dla darczyńców oraz szkoleniami. Stowarzyszenie przedstawiło dokumentację fotograficzną i finansową z organizowanych bankietów. Przedstawiono również listy obecności oraz dokumenty potwierdzające wybór dostawców usługi bankietu. Ponadto przedstawiono materiały i listy ze szkoleń dotyczących fundraisingu z 10 grudnia 2021 r. i 13 listopada 2023 r. W szkoleniach wzięło udział po 10 przedstawicieli organizacji. W obu szkoleniach udział wzięł p. [REDACTED]

W przypadku wizyt studyjnych Stowarzyszenie przedstawiło *Sprawozdanie z przebiegu wizyty studyjnej* z dnia 26 grudnia 2023 r. Spotkania odbyły się w Niemczech i w Wielkiej Brytanii. Stowarzyszenie przedstawiło informację potwierdzającą spotkania z lokalnymi organizacjami polonijnymi, w tym dokumentację fotograficzną i finansową.

Biorąc pod uwagę sposób dokumentowania realizacji zakresu rzeczowego należy stwierdzić, że Stowarzyszenie nie przedstawiło kompletnych i rzetelnych materiałów i informacji dotyczących stworzenia strony internetowej, zatrudnienia pracownika do spraw monitorowania mediów i najmu lokalu w Białej Podlaskiej, które w sposób obiektywny i niebudzący wątpliwości potwierdzałyby realizację wszystkich zaplanowanych działań zgodnie z treścią oferty.

Należy przy tym pamiętać, że zgodnie z ugruntowaną ścieżką orzecniczą sądów administracyjnych rozliczenie dotacji zgodnie z przeznaczeniem następuje na podstawie dokumentów. *Jednocześnie ciężar wykazania, że otrzymana kwota dofinansowania została skonsumowana na realizację preferowanych przez dotującego celów leży po stronie beneficjenta.*⁷ Mając powyższe na uwadze, należy stwierdzić, że Stowarzyszenie powinno przedstawić wszystkie informacje niezbędne do ustalenia stanu faktycznego sprawy, jak również udostępnić dowody znajdujące się w jego posiadaniu lub które tylko ono może przedstawić, potwierdzające faktyczne przeprowadzenie zaplanowanych działań. Powyższe podejście zostało potwierdzone wyrokami sądów administracyjnych. Zgodnie z wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z dnia 6 grudnia 2023 r. „*aby więc potwierdzić takie właśnie, zgodne z przeznaczeniem, wykorzystanie dotacji, konieczne jest natomiast właściwe udokumentowanie sposobu jej wydatkowania. Za dotację wydatkowaną zgodnie z przeznaczeniem można bowiem uznać taką dotację, która dotyczy zidentyfikowanych, poddających się weryfikacji czynności. (...) W konsekwencji spoczywa na [beneficjencie] ciężar i obowiązek przedłożenia dokumentacji potwierdzającej prawidłowe wykorzystanie dotacji. Brak odpowiednich dowodów gromadzonych na etapie wydatkowania dotacji może stanowić przyczynę uznania przez organ dotujący, że przyznane środki nie zostały wydatkowane na cele tej dotacji, tj. stanowią dotację wydatkowaną niezgodnie z przeznaczeniem*”⁸ Mając na uwadze przedstawione orzecznictwo, należy stwierdzić, że

⁶ <https://www.not.pl/sale-na-wynajem-wroclaw-2025/>

⁷ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie z dnia 22 listopada 2017 r., I SA/OI 415/17.

⁸ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z dnia 6 grudnia 2023 r. III SA/Wr 984/22.

podmiot dotowany ma obowiązek zgromadzić zarówno dokumentację finansową, jak i merytoryczną, która w sposób jednoznaczny i bezsprzeczny wskazuje na faktyczną realizację konkretnych usług zgodnie z harmonogramem działań. Stowarzyszenie miało zatem obowiązek przedstawienia konkretnych faktów i zdarzeń, potwierdzających przeprowadzenie spotkań czy prac na stronie internetowej. Powyższe wpisuje się w założenia Regulaminu konkursu NOWEFIO, edycja 2021 zgodnie z którymi, aby wydatki były uznane za kwalifikowane muszą zostać prawidłowo udokumentowane.

Dotacja celowa ma charakter "znaczony", co potwierdza orzecznictwo sądów administracyjnych. Oznacza to, że środki te są przeznaczone na ściśle określony cel i beneficjent nie ma swobody w ich wydatkowaniu, chyba że przepisy stanowią inaczej. Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego (NSA) wielokrotnie podkreślało ten fakt, wskazując, że dotacja celowa nie jest środkiem ogólnym do dyspozycji podmiotu, ale musi być wydatkowana zgodnie z przeznaczeniem określonym w umowie dotacyjnej lub przepisach prawa.⁹

II. Wskaźniki rezultatu

Stowarzyszenie Roty Marszu niepodległości w toku czynności kontrolnych okazało częściowo dokumenty potwierdzające osiągnięcie wskaźników zgodnie z informacją zawartą we wniosku 36209-4, w *Część C wniosku – Informacje o zadaniu, Wskaźniki rezultatu*.

Przedstawiona dokumentacja nie była w pełni spójna z dokumentami źródłowymi potwierdzającymi realizację wskaźników rezultatu wskazanymi w ofercie. Powyższe uniemożliwia obiektywne potwierdzenie osiągnięcia zamierzonych wskaźników rezultatu.

Poniżej przedstawiono zestawienie weryfikacji wskaźników rezultatu wraz z informacją dotyczącą przedstawionych przez Stowarzyszenie dokumentów potwierdzających osiągnięcie zamierzonych celów.

Tabela 1. Zestawienie wskaźników rezultatu.

⁹ Wyrok NSA z dnia 18 kwietnia 2023 r., sygn. I GSK 244/19.

Lp.	Nazwa rezultatu	Wartość zaplanowana	Wartość osiągnięta	Poziom osiągnięcia	Źródło danych służących do pomiaru wskaźnika
1	Lista wolontariuszy zaangażowanych przy realizacji zadania	100	100	100%	Stowarzyszenie w celu potwierdzenia osiągnięcia wskaźnika rezultatu przedstawiło: - porozumienia wolontariackie (17 porozumień), - raporty koordynatorów regionalnych potwierdzające liczbę wolontariuszy. Z przedstawionej dokumentacji wynika, że w działania Stowarzyszenia zaangażowanych było min. 100 wolontariuszy.
2	Liczba przeszkolonych pracowników i wolontariuszy.	20	18	90%	Stowarzyszenie w celu potwierdzenia osiągnięcia wskaźnika rezultatu przedstawiło: 1) Listę obecności ze szkolenia z fundraisingu z dnia 10.12.2021 oraz 13.11.2023. Łącznie w szkoleniach wzięło udział 18 osób. 2) Zdjęcia ze szkoleń wolontariuszy
3	Liczba pozyskanych partnerów wśród innych organizacji.	5	5	100%	Stowarzyszenie w celu potwierdzenia osiągnięcia wskaźnika rezultatu przedstawiło <i>Sprawozdanie z przebiegu wizyty studyjnej</i> z dnia 26 grudnia 2023 r. Zgodnie z treścią sprawozdania Stowarzyszenie nawiązało kontakty partnerskie z: 1) Klubem Gazety Polskiej w ESSEN, 2) Polskiej Listy Wyborczej „Polacy w ESSEN” 3) Poland Business Center World, 4) Klubem Gazety Polskiej w Berlinie, 5) Polskim Ośrodkiem Społeczno – Kulturalnym w Londynie.
4	Liczba pozyskanych darczyńców.	50	0	0%	Stowarzyszenie nie przedstawiło dokumentów źródłowych, określonych w treści oferty, dokumentujących

					osiągnięcie założonego wskaźnika rezultatu. Zgodnie z treścią oferty źródłem weryfikacji osiągnięcia wskaźnika rezultatu były deklaracje stałych przelewów na rachunek Stowarzyszenia.
5	Liczba odbiorców treści, które dzięki zadaniu uda się stworzyć.	300	300	100%	Stowarzyszenie w celu potwierdzenia osiągnięcia wskaźnika rezultatu przedstawiło: - statystyki z mediów społecznościowych, - raport z przeprowadzonych kampanii promocyjnych w mediach społecznościowych.
6	Materialne rezultaty działania: strategia działania, spoty.	8	8	100%	Stowarzyszenie w celu potwierdzenia osiągnięcia wskaźnika rezultatu przedstawiło: - Strategię Rozwoju Stowarzyszenia Roty Marszu Niepodległości, - spoty: a) Nasze petycje – spot, b) Kampania społeczna #stop447 – spot, c) Marsze Pamięci Żołnierzy Wyklętych – spot, d) Straż Narodowa i obrona kościołów – spot, e) Marsze Powstania Warszawskiego – spot. f) Zbrodnie niemieckie podczas II wojny światowej – spot, g) Pikiety pod ambasadą Federacji Rosyjskiej – spot.

Stowarzyszenie Roty Marszu Niepodległości w toku czynności kontrolnych okazało częściowo dokumenty potwierdzające osiągnięcie wskaźników zgodnie z informacją zawartą we wniosku 36209-4, w Część C wniosku – *Informacje o zadaniu, Wskaźniki rezultatu*. W toku kontroli nie okazano dokumentacji potwierdzającej osiągnięcie w 100% wskaźników rezultatu *Liczba przeszkolonych pracowników i wolontariuszy* oraz *Liczba pozyskanych darczyńców*.

W przypadku rezultatu dotyczącego liczby darczyńców Stowarzyszenie potwierdziło jedynie dokonywanie darowizn przez sympatyków organizacji. W trakcie kontroli nie wskazano natomiast dokumentów potwierdzających cykliczność wpłat darczyńców lub choćby

deklarację cyklicznego wsparcia przez min. 50 osób. Zgodnie z treścią wniosku beneficjent deklarował taką formę dokumentowania wskaźnika.

Natomiast w odniesieniu do wskaźnika rezultatu dotyczącego szkoleń pracowników i wolontariuszy w każdym ze szkoleń uczestniczyło po 10 osób. Należy jednak zaznaczyć, że dwie osoby uczestniczyły dwukrotnie w szkoleniach w 2021 i 2022 roku. W związku z powyższym liczba przeszkolonych pracowników i wolontariuszy wyniosła 18.

Zgodnie z treścią Regulaminu konkursu NOWEFIO, edycja 2021 *„Rozliczenie dotacji polega na weryfikacji przez NIW-CRSO założonych w ofercie rezultatów i działań. Realizacja założonych w ofercie rezultatów i działań oznacza spełnienie przez Oferenta warunków umowy.”* Jednocześnie *„dotacja zostanie uznana za rozliczoną, jeżeli wszystkie działania zostały zrealizowane i utrzymane, a poziom osiągniętych wskaźników rezultatu (wartość osiągniętych wszystkich wskaźników, wskazanych we wniosku) wynosi co najmniej 80%.”*

Jednocześnie, w przypadku, gdy wszystkie zaplanowane działania zostały zrealizowane, a poszczególne wskaźniki rezultatu zostały osiągnięte na poziomie niższym niż 80%, NIW-CRSO dokonuje analizy, której celem jest ustalenie możliwej do rozliczenia kwoty dotacji. W szczególności pod uwagę brany jest stosunek wartości dotacji do osiągniętych wskaźników rezultatu.

II. Wydatki poniesione w związku z realizacją zadania publicznego

W ramach przedmiotowej kontroli sprawdzono próbę dokumentów finansowych wraz z potwierdzeniami przelewów i umowami z wykonawcami. W toku kontroli zweryfikowano dokumenty dotyczące wydatków ponoszonych w okresie od 1 września 2021 r. do 31 grudnia 2023 r. Kopie potwierdzone za zgodność z oryginałem dowodów księgowych zweryfikowanych w toku kontroli stanowią załącznik do akt kontroli.

W toku kontroli ustalono, że dowody księgowe będące w posiadaniu beneficjenta nie są prawidłowe pod względem formalnym, w tym nie są w pełni zgodne z zapisami art. 21 ust. 6 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (dalej: ustawa o rachunkowości). Przedstawione dowody księgowe posiadały potwierdzenie sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych (dekretacja) oraz podpis osoby odpowiedzialnej za te wskazania. W przypadku zweryfikowanych rachunków brak było podpisu Zleceniobiorcy. W przypadku zawieranych umów cywilno – prawnych zawarto w nich informację *„Podpis (...) na rachunku nie jest wymagany”*. Przedstawione dowody księgowe posiadają adnotacje z informacją o źródle ich finansowania ze środków NIW-CRSO w ramach konkursu NOWEFIO oraz potwierdzenie weryfikacji pod względem formalnym, merytorycznym i rachunkowym. Stowarzyszenie Roty Marszu Niepodległości nie przekazało zespołowi kontrolującemu zasady (polityki) rachunkowości. Stowarzyszenie nie przedstawiło również planu kont stosowanych w jednostce oraz zestawienia zapisów na kontach księgowych.

Zgodnie z zapisami umowy *„Beneficjent jest zobowiązany do prowadzenia wyodrębnionej dokumentacji finansowo-księgowej i ewidencji księgowej zadania, zgodnie z zasadami wynikającymi z ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 351), dalej: ustawa o rachunkowości, w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych*

operacji księgowych". Brak powyższych dokumentów uniemożliwia potwierdzenie przez zespół kontrolujący prawidłowości prowadzonej ewidencji księgowej. Należy pamiętać, że naruszenie powyższego obowiązku, zgodnie z art. 152 ust 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych skutkuje uznaniem części lub całości dotacji za wydatkowaną niezgodnie z umową i podlega zwrotowi.

Stowarzyszenie nie przekazało również dla dowodów księgowych będących przedmiotem kontroli potwierdzeń płatności za towary i usługi zakupione w ramach realizowanego zadania i wskazanych w piśmie zespołu kontrolującego z dnia 5 marca 2025 r. (znak: NIW.BK.0810.42.1.2025.PZA). Powyższe uniemożliwia weryfikację płatności w ramach przedmiotowej dotacji, a tym samym kwalifikowalność ponoszonych wydatków, zgodnie z Regulaminem konkursu NOWEFIO 2021, V. WKŁAD WŁASNY I KWALIFIKOWALNOŚĆ WYDATKÓW, pkt. 2 Wydatki kwalifikowane.

W przypadku dokonywania zakupów towarów i usług na potrzeby przedmiotowego zadania Stowarzyszenie Roty Marszu Niepodległości przedstawiło notatki z rozeznania rynku zawierające informację odnośnie przedmiotu zamówienia oraz ofert Wykonawców. Powyższe jest zgodne z art. 44 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

W kontekście transparentności wydatków wątpliwości budzi jednak zakup usługi przygotowania spotów od firmy TELEWIZJA MEDIA NARODOWE PROSTA S.A., której prezesem zarządu jest p. [REDAKTOWANE] pełniący jednocześnie funkcję Przedstawiciela Stowarzyszenia Roty Marszu Niepodległości, jak również zgodność zakupu z art. 47 ustawy o finansach publicznych wskazującym, że „podmiot wnioskujący o przyznanie środków publicznych na realizację wyodrębnionego zadania powinien przedstawić ofertę wykonania zadania zgodnie z zasadami uczciwej konkurencji, gwarantującą wykonanie zadania w sposób efektywny, oszczędny i terminowy”.

Ponadto, wątpliwości zespołu kontrolującego budzi zgodność dokonywanych zakupów usług i towarów o łącznej wartości powyżej 10 000,00 zł z przepisami ustawy prawo o stowarzyszeniach i regulaminem Stowarzyszenia, w tym w szczególności zobowiązania związane m.in. produkcja 7 spotów wideo, promocja w mediach społecznościowych, wynajem lokalu, zatrudnienie fundraisera/pracowników. Zgodnie z art. 41a ust. 3 pkt 5 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. *prawo o stowarzyszeniach* w przypadku czynności przekraczającymi zakres zwykłego zarządu w szczególności zaciągnięcie innych zobowiązań przekraczających wartość 10 000,00 zł wymagana jest uprzednia zgoda wszystkich członków stowarzyszenia. Stowarzyszenie w toku kontroli nie przedstawiło stosownych dokumentów. Beneficjent nie okazał również regulaminu Stowarzyszenia, co uniemożliwia weryfikację kompetencji i obowiązków przysługujących Przedstawicielowi Stowarzyszenia/Prezesowi Zarządu w zakresie zaciągania zobowiązań w imieniu organizacji. W tym miejscu należy wskazać, że zgodnie z art. 58 § 1 ustawy z dnia Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny *czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna (...)*.

III. Obowiązki informacyjno-promocyjne.

Kontrolerzy ustalili, że Stowarzyszenie Roty Marszu Niepodległości realizowało częściowo działania informacyjno-promocyjne, w tym informowało opinię publiczną o fakcie otrzymania dofinansowania ze środków NIW-CRSO w ramach NOWEFIO, edycja 2021. Stowarzyszenie zamieszczało logotyp NIW-CRSO, programu NOWEFIO na materiałach informacyjnych i promocyjnych związanych z organizowanymi wydarzeniami. Stowarzyszenie przedstawiło również „zrzuty ekranu” potwierdzające informowanie opinii publicznej o fakcie realizacji zadania zarówno w mediach społecznościowych, jak i dokumentach i materiałach wytworzonych w ramach zadania. Stowarzyszenie nie potwierdziło natomiast dopełnienia obowiązków dotyczących strony internetowej Stowarzyszenia wskazanych w *Wytocznych promocji projektów dofinansowanych ze środków NIW-CRSO* - § 7 ust. 2 umowy.

Na podstawie analizy stanu faktycznego i poczynionych w toku działań pokontrolnych ustaleń zespół kontrolujący stwierdza, iż:

1. Beneficjent nie udokumentował w sposób rzetelny i obiektywny realizacji zakresu rzeczowego poniższych działań zgodnie z opisem wskazanym w treści oferty i harmonogramie: *Rozbudowa lub aktualizacja strony www, Wynajem lokalu do spotkań, Zatrudnienie pracownika do monitorowania mediów.*
2. Beneficjent nie udokumentował osiągnięcia następujących wskaźników rezultatu: *Liczba przeszkolonych pracowników i wolontariuszy, Liczba pozyskanych darczyńców.*
3. Stowarzyszenie nie przedstawiło potwierdzeń przelewów potwierdzających faktyczne dokonanie płatności za usługi i towary zakupione w ramach realizowanego zadania, co uniemożliwia potwierdzenie kwalifikowalności wydatków z dotacji.¹⁰
4. Stowarzyszenie nie przedstawiło polityki rachunkowości, planu kont oraz wyodrębnionej na potrzeby realizowanego zadania ewidencji księgowej określonej w § 6 ust 1 umowy.
5. Stowarzyszenie nie potwierdziło zamieszczenia na stronie internetowej organizacji informacji o fakcie otrzymania dofinansowania ze środków NIW-CRSO w ramach NOWEFIO oraz informacji o fakcie dofinansowania strony internetowej z ww. środków, co jest niezgodne z § 7 umowy.
6. W przypadku zakupu towarów i usług w kwocie powyżej 10 000,00 zł Stowarzyszenie nie przedstawiło zgody wszystkich członków Stowarzyszenia na zaciągnięcie zobowiązania przekraczającego zakres zwykłego zarządu, co jest niezgodne z art. 41a ust. 3 pkt 5 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. *prawo o stowarzyszeniach.*
7. W związku z brakiem udokumentowania realizacji zakresu rzeczowego działań *Rozbudowa lub aktualizacja strony www, Wynajem lokalu do spotkań, Zatrudnienie pracownika do monitorowania mediów* wydatki w kwocie 98 165,17 zł stanowią dotację wydatkowaną niezgodnie z przeznaczeniem.

¹⁰ Regulamin konkursu NOWEFIO 2021, pkt. V. WKŁAD WŁASNY I KWALIFIKOWALNOŚĆ WYDATKÓW, pkt. 2 Wydatki kwalifikowane.

4. Zalecenia pokontrolne

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w zakresie dokumentowania zakresu rzeczowego i finansowego zadania, w tym wskaźników rezultatu zespół kontrolujący wzywa do zwrotu otrzymanej dotacji w kwocie 383 991,22 zł, jako dotacji wydatkowanej niezgodnie z przeznaczeniem, wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych od dnia przekazania poszczególnych transz dotacji na 2021, 2022 i 2023 r.

Zwrotu dotacji należy dokonać w terminie 14 dni na rachunek bankowy NIW- CRSO o numerze: 96 1130 1017 0080 0993 3220 0026.

5. Pouczenie

W ciągu 14 dni od otrzymania Sprawozdania z kontroli należy wykonać zalecenia pokontrolne oraz powiadomić NIW-CRSO o sposobie ich wykonania. Projekt Sprawozdania z kontroli został przekazany kontrolowanemu w dniu 31 lipca 2025 r. Niniejsze Sprawozdanie z kontroli jest ostateczne i nie przysługują do niego środki zaskarżenia do Dyrektora NIW-CRSO.

Zgodnie z § 8 ust. 6 umowy w ciągu 14 dni od otrzymania Sprawozdania z kontroli należy wykonać zalecenia pokontrolne oraz powiadomić NIW-CRSO o sposobie ich wykonania.

Sprawozdanie z kontroli jest sporządzone w 2 jednobrzmiących egzemplarzach, z których jedno doręczone jest jednostce kontrolowanej.

Data: 15/09/25	Data:
Podpisy zespołu kontrolującego:	Podpis/y Kontrolowanego:
	
	
Podpis Dyrektora NIW-CRSO/Zastępcy Dyrektora NIW-CRSO	
	

